

Universal Declaration of Human Rights - Ditammari

© 1996 – 2009 The Office of the High Commissioner for Human Rights

This HTML version prepared by the *UDHR in Unicode* project, <http://www.unicode.org/udhr>.

Oniti ba we a kpenniti kutenku yandú

Yetanfɔte yie yie me

Ti do kenye ke tú dɛe te ke sɔkesɔke yi bo ke kutenku naati tipiiti timɔũ, dɛ tú omɔũ yi do nke di otɔu muwɛrimu ɲo kperɛ yĩnke,

Ti do kenye ke tú isɔke ɔɔ nyo di peite koo mɔũ wee wɛnte ke ndo bee ite koo wuu, ke yɛ ti bo yĩme ke nkari ke dɛ tinaati ke ti naa tiɔti, ke ba nde ti me mba yo mesemme, oniti ti dɛ ɲmanti, dɛe tú kete,

Ti do kenye ke tú oniti ne oniti ɲme, ti tũ mbo nde mu titɔbe, ociĩri nde okperi ko okperi dɛ ociĩri, ke yɛ dɛmɔsikaandɛ kɔ nde cooti yĩnke,

Ti do kenye ke tú initi wuo nyimɔu do kenkàri ke naati keyɛ itɔbe kpei,

Ti do kenye ke tú initi wuo kutenku yandú dɛneni dɪpatri keparku dɪ myɛɛke ne oniti ba we, kó dɪyetri ke tú oniti pokua oniti dɔua, ɔmɔũ yi cãã nne otɔu; ke dɛe te ke iwuo nyimɔũ do nkewɛnne ke mpĩ kebeu ne dɛ bo naatime tipiiti timɔũ,

Ti do kenye ke tú yeheke ye mɔũ ye kari kewɛnne mu kutenku yandú ko dɪtɪnni kɔbe ketú ti do ke nde menke weti dɛe cɛnke tukune oniti kó mufommu ne o borime,

Ti do kenye ke tú ti bo wɛnne me dinnu maɔimaa dɛe tukune oniti kó mufommu byeeke dɛe bo nte ke ti baa yete kuce,

Iwuo nyimɔũ kó dɪtɪnni dɪdyɛɛɛɛ piɛɛku ke heu ketú

Oniti ba we, a kpenni ti kutenku yanda tu:

Iboti imɔũ ne itensaake imɔũ do nkewɛnne dɪnuu kepĩ ndɪpatri dɪi ko tinaanti ne i yemme kepã itɔbe itye nde yĩnke ke nyɛ dɛe túme oniti ko mufommu yeheke yemɔũ dɔwɔme; oniti ba we, a cɛnke bo dɪl hei, a do nke ti nyɛ ke ti kpenni.

Ditanfɔtri 1

Oniti ti pei nde omɔũ yi kpaatri otɔu, ke yɛ oniti ba we, o yi do nne fehɔfe; o mɔkemu mecii kehã meyemme. Ti tú ne do kenyari ti tɔbe mbe ke yie mii ba nkwuo ko otɔu ɔau.

Ditanfɔtri 2

Oniti ba we: oniti sɔua, o peia oniti sɔua, oniti pokua, a cɛnke tú wee boti, a feu tekote dɪbɔ ndaa, a dɔu nkuyie mmaku botinkua nkua, a tũ ɲwee peɔtik boti cɛn kaa, a kari ke yũmpuraa, a do nɛdawanfe nɛa, a tú kuhɔuku nkua, dɛ yi do ɲomɔũ bo ɔa ciite a kperɛ yĩnke.

Ke wɛtike, ba kaa hei túdɪ ke domme, omɔũ yi do ke nda kɔɔnne ke ɲmanti o bo ɔa byɛeti a yienni mee kpei noyɛɛ nyoo cyɛɛ.

Ditanfɔtri 3

Oniti ba we, a niti tɔu yi ɔo nke ɔaa kakii ke ɲmanti o bo ɔa tanneme kufɔtitenniku.

Ditanfɔtri 4

Omɔũ yi ɔo nkeɔɔ otɔu kuɔaaku ke ɲo senni; oniti me nyi mɔke muwɛrimu o bo fiteme otɔu koo naa nku ɔaaku.

Ditanfɔtri 5

Omɔũ yi ɔo mbe ɲo ɔuku sɔntike fepaãpyefe tɛme, ɲo me nyi ɔo nke nfeuri kukpetinkú kɔmme ke cɪrme.

Ditanfɔtri 6

Oniti, a cɛnke bo kee byeeke a ɔo kenyɛ ɔee ci ne ɔee yi ci koomɔũ ba ɔa soute.

Ditanfɔtri 7

Ɔikotinuu tú timɔũ kó kuɔɔpiku nku. Okoti, ɔebire, onitiɔou onitipoku, okpaati, ociiri kuhɔuku, ba wuo, ɔikotinuu ɔii o kãnke.

Ditanfɔtri 8

Koomɔũ sente ɔikotinuu ke ɔaa wɛnte, a baa yĩ hũti hũti; a bo o tɔ tibeenti nti ke ɔe kó tinaantii ke nkú.

Ditanfɔtri 9

Be baa na ke sɔnte kepĩ ɲomɔu ko o kpetine yoo ko o ɔenne ɔiheĩ.

Ditanfɔtri 10

Oniti ba we, ke be ɔaa yu tibeenti yoo be ɔa pĩ nne timati, ɔibeentĩnni kɔbe ɔo nke ɔaa bekemu ke ya ɔeɔomme ke ne na ke tikwuɔ.

Ditanfɔtri 11

1. Ke be tú omɔũ caare ke mu nyi o bekenɛ keya ke mɔmmwɔɔ ɲme yoo siyaabisi nsi o tu mmu yi yɛ timati tibeenti ti bo tibate.

2. Oniti kaa caare ɔemare ke sɔ nke ɔikotinnu kó ɔipatri yi tú ɔe ci, a yi ɔo nketa ɔitou; ke ɔe me mbaa sɔ mbe ɔo nkeyetoo keywɔɔ ɲa to ɔeyĩnke be ɔɔke baa tɔnte.

Ditanfɔtri 12

Omɔũ yi ɔo nketa we yi te tiinaan ti myeɛke, keyɛ, ɔe ɔɔ me nyĩ kaa wɛnte otɔu ke ɔe yaa naa nne ɔikpanni. Ɔikotipatri me nnaa mmu kekpa nɔeyĩnke ke ɔe you.

Ditanfɔtri 13

1. Oniti ba we, a bo na keyite ke ncenti a yemme ɔome kaa peensiri ɔii hei a kàri.

2. Kaa me nyite kekɔte kee byeeke, ba ɔiihei kece, nkeɔee a bo na kekonnimu ɲa cyee, a ɔo ɔiimɔnni.

Ditanfɔtri 14

1. Ke be ɔaa ɔo meyei ke ɔaa harine ba a yi mɔke ɔifɔtɔɔ a bo na keyite kekɔte kesɔre a me nɔɔ ɔiihei; ɔe kó ɔiheĩ kɔbe me nyi ɔo nke ɔaa beti.

2. Be me ne yi yẽ kaa yeke ke be da kwuo nne tipiiti timoũ, be nda wuo kaa dɔɔri a dɔme.

Ditanfɔ̃tri 15

1. Fɔ̃ nɔ̃niti, a ba nfou ke bo ke yi yẽ a boti tuku.

2. Omoũ yi dɔ nke yetene sɔ̃ntike nɔ̃tɔu o ko kuboti tuku; ke weeme nne dɔ ne omaa o bo namu ke naanne kuboti teku.

Ditanfɔ̃tri 16

1. Oniti, kaa cẽnke baa nkedee, a bo na kepwoke yoo a yenke a me ndɔwe ke di hãnne tɛcyẽtɛ. Oniti ne o puku, omoũ yi dɔ kensei otɔu fɛnɔ̃nfe ke nkemmune di bo yate djiyie ke nsa ke dɔborime yi maa.

2. Onitidɔu ne oniti puku ke be ti nake ti kwuo otɔu moũ tenke yi dɔ ke nkɔɔ ke firi becwooke kefi ke de fi.

3. Ne yaaro tɛcyẽtɛ tɛ baa kóti ke tɛcyẽtɛ yi bo kunaamunku yi bo kuboti me nyi bo.

Ditanfɔ̃tri 17

1. Oniti ba we, a bo amma ndaa, di sũmaa, omoũ yi dɔ nke nkɔɔnne otɔu o kperɛ yĩnke.

2. Omoũ yi dɔ nke sɔ̃nte kefeete otɔu kperɛ ne muwẽrmu.

Ditanfɔ̃tri 18

Oniti ba we, omoũ yi dɔ nke nda kɔɔnne a yemme me nãti kpei; omoũ ba nda kɔɔnne a dɔumme kuu nyeinku yoo a feume muu ntentaa yoo a yi dɔumme kuyie maku ame nyi feume mutaã mamu kpei kaa dɔ ketike, a bo youmu kuyiendɔummu maku kó meborime ke twote meteme; a bo amaa ndaa, di sũmaa, dɔkɔ̃mbɔɔti yi dɔ nke ndwo di bo ndɔumme dɔkó kuyie dɔdɔku yoo di ndaku mekwuo ndi bɔke kepaã nsikoo becirbe, ke haa dɔkó yebaa nke twonko itye ndibi, ba oniti kaa bó kee byeke.

Ditanfɔ̃tri 19

Ba we, kaa yemme hãti a bo na ke ti beimmu omoũ me mba na ke dɔa kɔkene tiyĩnke; ba we, a bo na kebeke a dɔti na ninte kee byeke, ke ti two na me ndɔwe ne a ninte tii naanti kó kuboti.

Ditanfɔ̃tri 20

1. Oniti ba we, a bo namu kewẽnne ketiinne a kɔbe a me ndɔbe ke di nake di kpeti; a bo namu ke mbo dɔtinni a me ndɔri myẽke, dindɔ yemme cẽnke ba na tiyeiti, di cẽnke ba ndɔri meyei.

2. Omoũ yi dɔ nke tanne otɔu dɔtĩn ni mari myẽke ne muwẽrimu koo yemme yi dɔdɔ.

Ditanfɔ̃tri 21

1. Oniti ba we, a dɔ nke ndakemu a hei kó mufommu byeke kó tinaanti ba kaa yi ha dɔtĩnni dɔi to kutenku dɔmyẽke; a dɔ ke ntee n nemu beɛ pĩ nne dɔmoũ dɔi kó dɔyetri.

2. Ba we, a bo namu, ke nsa kaa kɔbe cenke dɔa deite, kempĩ na hei bo ncenti mee boti ke de nsie mutɔmmu yĩnke.

3. Bekpaatibe dɔ ke ndɔɔri siheikembii dɔ mee borime dihei myẽke; yepate yee tu ndo nke nii cwɔ weti weti ba bɔkebɔke ba mbo, ke na keceete dɔtinni kotri kekanne dɔpanni. Dekó mupaticɔrimu mɔnni, omoũ yi dɔ ke nkɔɔnne otɔu ke fiinko o yemme, keyẽ dihei kó meborime yi tú omoũmaa kɔmmɛ, omoũkoo nmeẽtɛ me nyi tú otɔu kou.

Ditanfɔ̃tri 22

Oniti ba we, fĩ teheikembite a tẽnke yi dɔ kewẽte ke nsenni ɲacyẽ; tiɖawanti yi kpa a nne dɔ nke yetoo kemɔɔte a kperẽ kepete itye nyii bo nte kaa na kenye ɖee ci ne ɖee yici; ɖemɔũ memme ɖee bo nte kaa naa ɲoniti keye a fɛi yekeke tũ nɔo nke ntee nyetɔbe ɖeɖebyeke. Oniti, kaa me nyi cote be ɔɔ yi nɔaa too titɔuti.

Ditanfɔtri 23

1. Ba we, a dɔ nke mmɔke mutɔmmu ɲa pimmu, ke waa ɲa ɖɔmu ke mpĩ ke ɖe ɖaa naati; omɔu tu nyi dɔ nke nkpa mutɔmmu.
2. Bɛe pĩ mmutɔmmu mamumaa ke bekuute ma, be tɔnfeinti dɔ nke mmamu.
3. Wee cẽnke pĩmmu mamu, o dɔ nke cu o kɔnyonku; keyẽ ɖee bo nteme koo na ke nfou ne o cyẽte kɔbe ke ba ɲaari.
4. Ba we, kaa dɔ a bo namu kewẽnnene betɔmpitibe tɔbe ke ɖi hãnne yentɔntire ke ɲmẽ ndinuu kefeete ɖimaa.

Ditanfɔtri 24

Oniti ba we, a dɔ nke nii cute mutɔmmu kehompe kekɔte tikweiti; a yi dɔ nke nii mpi mutɔmmu kukpetinku tehompute be me mbaa keete a ɖiiti.

Ditanfɔtri 25

1. Oniti ba we, a dɔ nke nfou ke ɖe wenni kaa kɔntii nnaati, fĩ ne ɲa cyẽte kɔbe; a ne bo na kaa fommu ɲmenni kaa yimɔke a yommaa a yi mɔke tiyaati, a yi mɔke a ɖɔude, kaa me mmɔ ɲa ba na ketaa ɲamaa. Wee mɔnte mutɔmmu, wee mɔ, kuhɔuku, okupoku yoo okuɖɔu, opokóti yoo oɖakóti, ticitɛ ɖekewe, wee cenbo mesemme myeẽke be yi dɔ nkó yoo ɖemyeẽke koo nfɛuri.
2. Ti dɔ nke ɖɔ kenye tisaponyɔti ne tibi kpei mesaaiɓi imɔu: opopɔpɔri kpeia, ipocɔuteɓia, ipocẽmbia, ba i, i yi dɔ nkensenni.

Ditanfɔtri 26

1. Oniti ba we, a dɔ nkentye, ke na kepete mecii. Omɔũ yi dɔ nkeyieeti ke na ketanne o bire ɖakɔɔri sampɔu. Ibi imu ɖemare yi dɔ nke baa ta ɖekó ɖakɔɔri. ɖakɔɔribɛ beɓebii bɛe myeẽke mutɔmmu dɔ nkepite tipiiti timɔũ ndi; bɛe ko yɛpate kpente kpenke ke ɖɔ mbɛe ta ɖakɔɔri oɖyɛewe bemɔu be bo na ketamu ke be cẽnke ɖɔ.
2. ɖakɔɔri dɔ nketwo ndɛbire itye nke ɖe benke ɖe bo ɪme kenaa ɲoni ti keyẽ oniti ba we, a dɔ nke nkpeni ti mufommu myeẽke. ɖakɔɔri dɔ nkeɖɔ ke benitibe kee betɔbe túmu ke bonkune beyemme kekwaɔ mbetɔbe mesemme, ke iboti imɔũ kutenku yandú nɔo itɔbe, ke initiboti kutenku yandú kó ɖitinni ɖidyɛeri dii me ɲari ke ɖɔ kepau nyekpare ke ɖii na ke yɛpau nke kutenku narke tipiiti timɔũ.
3. Ibi yembe bɛe ɖɔke dɔ nkennyẽ weti weti beɓi dɔ nkepete iitye ne i dɔ nkebeɓii muutɔmmú.

Ditanfɔtri 27

1. Oniti ba we, be ɔɔ ɖa bantene a ko kuboti kó meborime; a dɔ nkebaa: nte ɖifɔnni, nte ɖikũtri me ndomme. A dɔ mbɛe ɖaatwoɔ mecii kaa munkɛe metwo mbetɔbe ke kutenku nnaati keɖimɔũ ɖipete mesaa.
2. Be tú oniti centine ɲo sɔu; obaribenti me nyi yari ohauti. Oniti tú mpĩnne mu o mu nyo nne.

Ditanfɔtri 28

Ɔipatri ɖidyɛeri ɖii ntú ba we, o dɔ nkeyetoo mu ke bɔkeɓɔke ba mbo kupiku maku; ke memme ɖɔke ti ba na kepete mesaa.

Ditanfɔ̄tri 29

1. Oniti ba we, kaa poo ɲaboti yoo ɔ̄itinni a bo ɔ̄ii myɛ̄ɛke a nyɛ̄ kaa poo ɲamaa nɔ̄i.
2. Omɔ̄ũ yi ɔ̄o nkɛɔ̄ɔ otɔu o yi ɔ̄o ke bɛɛ wee ɔ̄ɔɔre omɔ̄mmwɔ̄ɔ, keyɛ̄ oniti nɛ oniti ɲme ke ti ɔ̄o nkɛnvari ke wɛ̄tɛ keɔ̄ɛ titɔbɛ.
3. Fɔ̄ wee yi ɔ̄o mɛkɔ̄mmɛ a bo ntũ seɲme kутenku yandú kó ɔ̄ipatri ɔ̄idyɛ̄eri mɛ nyɛ̄ nɔ̄ɛ nɔ̄omɛ.

Ditanfɔ̄tri 30

Ɖipatri ɔ̄i myɛ̄ɛke, tinaanti mati yibo ke nɔ̄onnɛ ɔ̄ihɛ i mari, ɔ̄itɔ̄nni mari yoo oniti ɔ̄o o tisenkri, kennau kewãa ɲwãa, ke faari faari ke hati bɔ̄kebɔ̄ke. Oniti ba we, a kpenni ti kутenku yandɔ̄.
